CZU: 37.016:811.1/.9`243 https://doi.org/10.59295/drgl2025.05

DIMENSIUNEA CORESPONDENȚEI DINTRE CURRICULUMUL SCRIS ȘI CURRICULUMUL PREDAT LA LIMBA STRĂINĂ (2018-2020) : MONITORIZARE, EVALUARE ȘI SUGESTII

THE DIMENSION OF THE CORRESPONDENCE BETWEEN THE WRITTEN CURRICULUM AND THE TAUGHT CURRICULUM IN FOREIGN LANGUAGE (2018–2020): MONITORING, EVALUATION AND SUGGESTIONS

Ioan GUȚU

doctor în filologie, conferențiar universitar
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, RM
***ORCID**:* https://orcid.org/0000-0003-3302-4829

Tatiana BUCIUCEANU

profesor, grad didactic I
Liceul Teoretic „Alexei Mateevici”, Cahul, RM
***ORCID**:* https://orcid.org/0009-0001-0037-0277

Rodica BOGATU

profesor, grad didactic I
Instituţia Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Bălți, RM
***ORCID**:* https://orcid.org/0009-0003-7219-940X

Abstract: ***In the educational context of the Republic of Moldova, the correspondence between the written curriculum and the curriculum taught in the foreign language is an essential aspect of the educational reform, having a direct impact on the quality of education. The established curriculum sets the official objective, contents and methods of learning, while the taught curriculum refers to the implementation of this curriculum in practice by teachers in the classroom.***

Regarding the foreign language, the adequate and effective implementation of the curricula developed during 2018-2020 may encounter several difficulties or problems. The analysis of these difficulties or problems requires monitoring and reevaluation in order to formulate suggestions and recommendations for the new generation of national foreign language curricula and to ensure a qualitative educational process as a whole.

Keywords: *written curriculum, taught curriculum, foreign language, educational reform, curriculum implementation, curriculum monitoring, quality of education.*

Argument

În contextul învățământului din Republica Moldova, elaborarea și implementarea noilor curricula ca documente de politici educaționale este un proces important și un ritual academic bine pus la punct, întrucât reprezintă un aspect esențial al reformei educaționale, având un impact direct asupra calității învățământului cu ecou național și chiar internațional[1]. Asigurarea bunei funcționări a acestui proces de dezvoltare curriculară și a impactului implementării acestor curricula trebuie să presupună ca obiectiv prioritar ***monitorizarea și evaluarea corespondenței dintre curriculumul scris și curriculumul predat*** pentru a asigura relevanța și eficiența procesului educațional, mai ales înainte de a începe o nouă etapă de dezvoltare curriculară. Aceste activități permit identificarea eventualelor discrepanțe sau nepotriviri între ceea ce este planificat în ***curriculumul scris***, document oficial aprobat de minister ce stabilește *cadrul conceptual, sistemul de finalități și competențe, conținuturile curriculare, metodele de învățare, procedura de evaluare ș.a.*, în timp ce ***curriculumul predat*** se referă la *implementarea acestui curriculum în practică de către profesori în sala de clasă în baza manualului și a altor produse curriculare auxiliare*. [5] Aflată la intersecția teoriei și practicii, procedura în cauză este binevenită să ne ajute să percepem discrepanțele ce există între cele două variante de curricula și să ne ofere date valoroase despre eficiența predării, învățării și evaluării la disciplina dată. Așadar, e necesar de elaborat metodologia și instrumentarul monitorizării acestor curricula, care să propună variate tehnici, instrumente ce asigură eficiența acestui proces important.

Comunicarea noastră vine să expună primele rezultate ale monitorizării corespondenței dintre curriculumul scris și curriculumul predat în cazul *Curriculumului la Limbă străină 1 (CLS1)* [6; 7; 8] la toate treptele școlare (primară, gimnazială, liceală), în diferite instituții școlare din republică (gimnazii, licee din capitală și regiuni), la diferite limbi (franceză, engleză), cu implicarea cadrelor didactice-monitori (CDM) ce au diferit nivel de experiență (tineri specialiști, fără grad, grad didactic doi/unu/superior), inclusiv profesori în funcții de directori sau directori adjuncți de licee/gimnazii. Drept instrumentar de bază la această etapă ne servește *Registrul de monitorizare a CLS 1 (2018-2020)*[2], elaborat conform concepției exprimate în lucrarea *Monitorizarea curriculumului școlar : concept și metodologie* [5] din cadrul Centrului de Cercetări Științifice ”Politici educaționale și sociale” al Universității de Stat din Moldova. Analiza acestor rezultate reiese din primul compartiment al *Registrului* ce ține de *Prevederile conceptuale ale curriculumului scris la LS1: indicatori,* care au fost monitorizate și evaluate de CDM susmenționate și care au elaborat ulterior sugestiile și recomandările de rigoare.

Toate acestea împreună, solicită revizitarea *CLS1* în funcție și ajustarea strategiilor educaționale la noile realități pentru a răspunde mai bine nevoilor elevilor și pentru a îmbunătăți calitatea educației. Mai mult, evaluarea continuă a *CLS1* ajută la alinierea

[1] Am vorbit despre acest proces nu doar la colocvii/conferințe științifice naționale sau cu participare internațională [1; 2; 3, ș.a.], dar și la congrese internaționale ale FIPF [4].

[2] În continuare *Registrul*, totodată, la următoarea etapă vor fi exploatate și alte instrumente de monitorizare precum *Chestionarele pentru elevi, părinți, cadre didactice, cadre manageriale,* privind implementarea *CLS1* [2018-2020] în funcție cu recomandările respective expuse în publicațiile ulterioare din cadrul aceluiași proiect.

acestuia cu cerințele societății, cu standardele educaționale nu doar naționale, precum *Strategia de dezvoltare "Educația 2030"* [9], ci și internaționale, precum *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi. Volumul complementar (CECRL VC)* [10], facilitând tranziția către o nouă etapă de dezvoltare curriculară.

I. Curriculumul scris la Limba Străină 1 (2018-2020): continuitate și inovație

Ajungând la a patra generație de dezvoltare, documentele de politici educaționale naționale și-au definitivat o structură cvasi-standardizată, ceea ce asigură continuitatea și stabilitatea sistemului educațional, fiind și indicatori ai unei *evoluții* și nu revoluții curriculare. Impactul continuității și stabilității ține de menținerea stării de bine a întregului sistem educațional, a corpului didactic în primul rând. Aici am putea evoca deprinderea de a profita din plin de un sistem bine pus la punct, legat atât de curriculumul ca *proces* (cercetare-proiectare-predare-învățare), cât și de curriculumul ca *produs* (cadru de referință, programe, ghiduri, caiete, teste etc.), inclusiv de o serie de componente deja clasice sau ușor detectabile de beneficiarii de curricula cum ar fi *structura, cadrul conceptual, administrarea disciplinei, sistemul de competențe, unitățile de învățare, unitățile de competențe, unitățile de conținut, sugestiile de predare/învățare, sugestiile de evaluare* ș.a.

În același timp, orice etapă următoare de evoluție curriculară trebuie să aducă o serie de inovații la nivel de *sistem educațional* prin împrospătarea procesului de învățământ conform provocărilor și schimbărilor din lumea mare (globalizarea, digitalizarea, tehnologizarea, criza valorilor etc.), din societatea de origine (criza social-politică, economică, demografică etc.) sau de la nivel de treaptă școlară (primară, gimnazială, liceală). Aceste inovații pot surveni și prin diferite componente ale structurii curriculare sau prin abordări mai actuale chiar la nivel de concept curricular pentru a dovedi ralierea la noile cerințe ale societății și procesului educațional per ansamblu.

Astfel, *CLS1 scris* a promovat un șir de inovații stipulate atât în cadrul conceptual curricular, cât și in *Ghidul metodologic al CLS1*. La toate treptele de studii, abordările sau componentele novatoare ale *CLS1* au decurs nu doar din prevederile *Cadrului de Referință al Curriculumul Național (CRCN)* [11], cât și din cele ale *CLS1* [6; 7; 8]. La treapta primară pot fi menționate următoarele elemente novatoare apropiate nivelului A1 de stăpânire a limbii străine conform *CECRL VC* [10]:

- delimitarea clară a *profilului absolventului*,
- precizarea noțiunii de *competentă*,
- redefinirea și articularea în perspectivă pragmatic-funcțională a unor *competențe specifice*,
- restructurarea sau reorganizarea unor *domenii curriculare* anterioare,
- apariția termenului de *unitate de competență,* substituindu-l pe cel de sub-competență etc. [6; p. 84].

La treptele gimnazială și liceală, *CLS1 scris* [7; 8] a continuat și promovat demersurile novatoare de la etapa precedentă, completându-le cu altele specifice etapei mai avansate de învățare a LS1 (franceză/engleză). În acest sens, încercăm pentru prima dată să categorisim tipologia de inovații curriculare conform diferitor criterii ce ar aduce mai multă claritate

la nivel de concept curricular. Iată tipologia stabilită în baza celor două *CLS1* (treapta de gimnaziu și liceu) supuse monitorizării și evaluării complexe la această etapă:

1.1. Inovații conceptuale:

- ***abordarea sistemică a conceptului de curriculum***: promovarea unei viziuni integrate asupra *curriculumului scris*, care să includă toate componentele educaționale într-o structură coerentă.
- ***formarea complexă a profilului absolventului***: promovarea profilului de absolvent capabil să fie un cetățean activ, informat și integru.
- ***abordarea tematică acțională***: structurarea *curriculumului scris* pe teme care contribuie la dezvoltarea personalității elevilor și la formarea competențelor de autodezvoltare, independență și responsabilitate.
- ***axarea pe aspectul comunicativ și acționarea limbii***: concentrarea pe dezvoltarea competențelor de comunicare într-o limbă străină prin acțiuni concrete, nu doar prin teorie.
- ***cultivarea atitudinilor și valorilor curriculare la formarea personalității adolescentului***: formarea unei personalități complete, incluzând atitudini și valori fundamentale.

1.2. Inovații metodologice:

- ***integralizarea procesului de predare-învățare-evaluare***: realizarea unui demers educativ integrat în care predarea, învățarea și evaluarea se influențează reciproc.
- ***prioritizarea sincronizării abordării psihocentrice și sociocentrice***: combinarea abordării orientate spre elev *(psihocentrică)* cu cea orientată spre contextul social *(sociocentrică),* pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor.
- ***descongestionarea/reproiectarea conținuturilor educaționale***: revizuirea și simplificarea materialelor educaționale pentru a le face mai accesibile și mai eficiente pentru elevi.
- ***diversificarea activităților și produselor școlare recomandate***: extinderea tipurilor de activități educaționale și produse școlare pentru a include metode moderne, cum ar fi crearea de bloguri, podcasturi și utilizarea de tehnologii digitale.

1.3. Inovații în proiectarea curriculară:

- ***proiectarea curriculară centrată pe competențe și finalități***: focalizarea pe dezvoltarea competențelor elevilor și pe finalitățile educaționale specifice fiecărei discipline.
- ***corelarea conținuturilor educaționale cu cele din curricula disciplinelor conexe***: crearea unui curriculum integrat care să asigure conexiuni între diferite discipline, în special între cele din aria „Limbă și comunicare".
- ***asigurarea progresiei și complexității unităților de competență pe niveluri/clase***: proiectarea unor unități de învățare care să evolueze treptat în complexitate, adaptându-se la nivelul elevilor.
- ***includerea noilor prevederi ale Volumului Complementar al CECRL*** [10]: aplicarea noilor reglementări ale *CECRL* pentru a asigura o evaluare și monitorizare corectă a competențelor lingvistice.

1.4. Inovații în evaluare și monitorizare:

- ***evaluarea pe baza indicatorilor de performanță lingvistică conform noilor completări la CECRL VC [10]:*** aplicarea noilor standarde pentru a evalua progresul elevilor în achiziționarea competențelor lingvistice.
- ***monitorizarea eficientă și obiectivă a corespondenței dintre CLS1 scris și CLS1 predat***: implementarea unui sistem de evaluare care să asigure corelarea între teoria curriculară și aplicarea acesteia în practică.
- ***introducerea interacțiunii online ca element important al comunicării într-o limbă străină***: valorificarea tehnologiilor moderne, precum comunicarea online, ca instrument de învățare și evaluare.

1.5. Inovații tehnologice:

- ***utilizarea de instrumente digitale pentru învățare și evaluare***: implementarea unor activități educaționale care includ teste interactive online, crearea de postere digitale, formularea de mesaje într-un chat sau forum și înregistrarea de mesaje audio sau video.
- ***includerea indicatorilor care se referă la capacitatea elevilor de a înțelege informația publicată în surse digitale***: evaluarea competenței elevilor de a naviga eficient pe internet și de a participa activ în discuții online.
- ***crearea de portofolii online***: elevii vor folosi tehnologia pentru a-și documenta progresul și pentru a crea materiale educaționale digitale.

1.6. Inovații în organizarea *curriculumului scris:*

- ***îmbogățirea cu liste separate de sugestii pentru contexte și sarcini comunicative***: împărțirea activităților educaționale în grupuri cheie ce reflectă diverse medii *(personal, familial, școlar, natural, cultural, social și informațional).*
- ***prezentarea activităților de învățare ca o listă deschisă de contexte semnificative***: crearea unui curriculum flexibil, adaptabil la nevoile și interesele elevilor.
- ***prezentarea conținuturilor lingvistice pe trepte, niveluri/clase***: clasificarea conținuturilor lingvistice pe diferite niveluri pentru a reflecta progresia elevilor în învățarea limbii străine.

1.7. Inovații în formarea personalității elevului:

- ***deplasarea accentului de pe procesul de predare pe procesul de învățare***: trecerea de la un model de învățare bazat pe predare la unul care pune elevul în centrul procesului educațional, accentuând rezultatele învățării.
- ***crearea unui curriculum care promovează autonomia, creativitatea și responsabilitatea***: elaborarea unui curriculum care să cultive valori precum autonomia, responsabilitatea și deschiderea pentru dialogul intercultural.

Aceste inovații sunt esențiale pentru transformarea și îmbunătățirea procesului educațional, îmbinând abordări conceptuale, metodologice și tehnologice, care vizează o educație apropiată de standardele europene și nivelurile *CECRL VC*, adică mai eficientă, flexibilă și adaptată nevoilor elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal.

Atât parametrii clasici sau tradiționali, dar mai ales inovațiile susmenționate au solicitat din partea echipei de CDM atenția cuvenită pentru o monitorizare și evaluare complexă, calitativă și obiectivă în baza corespondenței dintre *CLS 1 scris* (perioada 2028 - 2020) și *CLS1 predat* (perioada 2018 -2025).

II. Corespondența dintre *curriculumul scris* și *curriculumul predat* : monitorizare și evaluare

Așa cum este stabilit de aproape 30 de ani in spațiul educațional național, curriculumul reprezintă documentul fundamental al procesului educațional, având ca misiune să orienteze activitatea didactică și să definească sistemul integral de competențe *(cheie/ transversale, transdisciplinare, interdisciplinare, disciplinare/specifice)* pe care elevii trebuie să le dobândească la fiecare treaptă de învățământ. Totuși, pentru ca finalitățile curriculare să se reflecte fidel în realitatea din clasă este esențial ca procesul de predare-învățare-evaluare să fie bine corelat cu documentele curriculare oficiale sau scrise. În acest context, ***monitorizarea*** și ***evaluarea*** procesului prin care *curriculumul scris* este transpus în practică și devine *curriculum predat* apar ca procese decisive pentru asigurarea calității educației, îndeosebi la limba străină.

2.1. Monitorizarea și evaluarea curriculară: diferențe și specificități

Diferența între ***monitorizarea*** și ***evaluarea*** curriculară ține de scopul și natura acestui proces. Bunăoară, ***monitorizarea*** se referă la *urmărirea continuă* a acestui proces sau activități pe tot parcursul desfășurării și se impune ca o etapă de *supraveghere constantă*, prin care se colectează date pentru a urmări progresul, a detecta posibilele probleme sau devieri de la planul/programul inițial, cum ar fi *curriculumul scris*. Monitorizarea ajută la îmbunătățirea sau corectarea rapidă a procesului pe măsură ce acesta evoluează. De obicei, acest proces se produce într-un mod mai frecvent și mai detaliat, dar nu presupune neapărat o evaluare finală a succesului. În schimb, ***evaluarea*** se vrea un proces mai *formal* și *sumar* care are loc de obicei la sfârșitul unui proiect sau perioade de timp, cum ar fi perioada *curriculumului predat*. Evaluarea presupune *judecarea rezultatelor* și impactului acestui proces curricular și are drept scop de a *estima* în ce măsură s-au atins obiectivele propuse sau au fost realizate finalitățile educaționale, de a *stabili* eficiența, succesul sau calitatea acestora. Altminteri spus, evaluarea este adesea mai *detaliată* și mai *structurată* decât monitorizarea.

În linii mari, am putea spune că specificitățile țin de faptul că ***monitorizarea*** ajută la observarea procesului, în timp ce ***evaluarea*** judecă rezultatele acestuia la final.

2.2. Importanța monitorizării și evaluării *curriculumului predat* la limba străină

Monitorizarea continuă a curriculumului, în special în domeniul limbii străine, reprezintă un element esențial în asigurarea unei educații eficiente, bazate pe finalități exprimate în termeni de competente și adaptate intereselor elevilor. În acest sens, numeroși autori au adus contribuții semnificative la înțelegerea și aplicarea monitorizării în procesul educațional, inclusiv la limba străină. Spre exemplu, L. Stenhouse [12] a subliniat importanța *monitorizării continue* în implementarea curriculumului, punând accent pe adaptarea acestuia în funcție de nevoile elevilor și ale profesioniștilor în educație. M. Scriven [13], prin distincția dintre evaluarea formativă și sumativă, a evidențiat rolul esențial al *evaluării formative* în cadrul monitorizării, în timp ce *evaluarea sumativă* contribuie la analiza finală a procesului educațional. La fel de cunoscute sunt și viziunile lui B. Bloom [apud 14] referitoare la *evaluarea performanțelor elevilor* care continuă să influențeze monitorizarea curriculumului, în special în domeniul limbii străine, prin analiza progresului elevilor. Savanți precum D. Boud și N. Falchikov

[15] au subliniat importanța *evaluării formative și a feedback-ului constan*t, dominant pentru monitorizarea procesului educațional în cazul limbilor străine, unde progresul elevilor este adesea gradual, evaluarea și monitorizarea continuă ajută la identificarea și corectarea greșelilor în timp util, facilitând învățarea în mod eficient. S. Grundy, la rândul său [16], a pus în discuție ideea că evaluarea nu trebuie să fie doar *formală,* ci și un *proces reflexiv*, permițând profesorilor să-și regândească sau reviziteze practicile. În paralel, numeroși cercetători au evidențiat rolul esențial al feedback-ului în procesul educațional, subliniind contribuția acestuia atât la monitorizarea, cât și la optimizarea implementării curriculumului (Wisnevsky, Zierer, Hattie). [17) În domeniul predării limbilor străine, s-a propus la fel utilizarea evaluării prin *sarcini autentice*, susținută de o *evaluare continuă*, care permite o urmărire riguroasă a progresului elevilor și valorifică importanța unui *feedback permanent* în cadrul curriculumului (Littlewood). [18, p. 319–326] De asemenea, *adaptarea curriculumului* în funcție de ritmul și evoluția învățării elevilor a fost considerată un element esențial pentru succesul procesului educațional în domeniul limbilor străine (Hubbard & Jones) [19]. Semnificative și de mare rezonanță se adeveresc și lucrările cercetătorului M. Byram [20] care au introdus un *cadru european de referință pentru evaluarea competenței lingvistice*, iar V. Kohonen [2001] a propus chiar utilizarea *portofoliilor pentru auto-evaluare și monitorizare continuă* ca metodă foarte valoroasă în evaluarea progresului elevilor în învățarea unei limbi străine.

Astfel, putem constata că toate aceste contribuții oferă un cadru teoretic solid pentru analiza monitorizării și evaluării *CLS*, reliefând importanța unei evaluări continue și a unui feedback constant pentru îmbunătățirea procesului educațional. Aceste concepte sunt fundamentale pentru adaptarea curriculumului la nevoile elevilor și pentru eficientizarea constantă a procesului de învățare. Toți acești autori susțin ideea că monitorizarea și evaluarea continuă sunt esențiale nu doar pentru îmbunătățirea *CLS1*, ci și pentru ameliorarea procesului *învățării și progresului elevilor*, mai ales în domeniul limbilor străine, unde feedback-ul rapid și adaptabil este crucial pentru succes.

III. Sugestii și recomandări postmonitorizare pentru etapa următoare de dezvoltare curriculară

Analiza corespondenței dintre *curriculumul scris* și *curriculumul predat* la LS1 (2018-2020) în baza *Registrului* a prevăzut cinci compartimente în cadrul rubricii *Prevederi conceptuale ale curriculumului scris la LS1: indicatori*, la fiecare dintre acestea fiind exprimate de către CDM sugestii utile în urma monitorizării și evaluării *curriculumul predat* pe durata unui an de studii (2024-2025). Reperele conceptuale ale *CLS1*, asistate de indicatori verificatori, au avut ca sarcini *Fixarea restricțiilor/viziunilor, dificultăților* și *Comentarii/explicații, sugestii de diminuare a acestora.*

În continuarea celor afirmate vom prezenta schematic în cadrul celor 5 subcompartimente *sugestiile și recomandările majore* parvenite din partea CDM de la toate ciclurile de studii, din diferite regiuni ale republicii și de la diferite limbi (franceză, engleză).

3.1. Subcompartimentul I - *Centrarea pe elev.*

Primul subcompartiment ne permite să percepem că procesul educațional devine cu adevărat eficient atunci când pornește de la nevoile, interesele și nivelul de dezvoltare al

fiecărui elev. Această abordare sprijină personalizarea învățării și favorizează implicarea activă a elevilor în propriul parcurs educațional. În cadrul monitorizării *curriculumului predat*, centrarea pe elev facilitează adaptarea strategiilor didactice și a conținuturilor în funcție de progresul real al acestora. Astfel, se asigură o dezvoltare lingvistică autentică și sustenabilă, în acord cu finalitățile educaționale la zi. La fel, acest subcompartiment admite faptul că o predare eficientă presupune valorizarea ritmului propriu de învățare, a stilurilor cognitive și a motivațiilor personale ale fiecărui elev. Prin această abordare, profesorul devine un facilitator al învățării, care ghidează procesul educațional în mod flexibil și adaptat. Centrarea pe elev contribuie și la dezvoltarea autonomiei în învățare, încurajând asumarea responsabilității pentru propriul progres. În plus, se asigură o mai bună calibrare a activităților de predare și evaluare, ceea ce duce la creșterea performanțelor lingvistice. Din perspectiva monitorizării *curriculumului predat*, acest subcompartiment oferă indicii clare despre eficiența strategiilor didactice orientate spre nevoile reale ale elevilor. Propunem câteva sugestii exprimate în acest subcompartiment de CDM cu referire la CLS1 în funcție.

Tabelul 1. Sugestii la subcompartimentul 1.

Nr. d/o	**Prevederile conceptuale ale curriculumului scris la LS1: indicatori**	**Fixarea restricțiilor/ viziunilor, dificultăților**	**Comentarii/ explicații, sugestii de diminuare a dificultăților**
1.	*Centrarea pe elev*:		
	• formarea elevilor cu spirit de inițiativă, independență de opinie și acțiune, deschidere pentru dialog intercultural;	•formarea elevilor cu spirit de inițiativă, deschidere pentru dialog intercultural se produce, *dar poate fi îmbunătățită.*	*Ar necesita mai multă atenție dezvoltarea independenței de opinie și acțiune atât la lecții în cadrul variatelor activități (discuții, dezbateri, proiecte), cât și in cadrul ședinței șefilor de clase cu fiecare clasă. Dezvoltarea independenței de opinie și acțiune ar trebui cultivata începând cu ciclul primar, si mai ales la liceu, prin integrarea unor conținuturi la disciplina Educația pentru media, prin completarea conținuturilor la mediul social si informațional, prin sarcini /activități de învățare sugerate în Ghidul de implementare a CLS1 și actualizate in manualele la LS1.*

	• motivarea elevilor pentru învățare, inclusiv on-line;	• motivarea elevilor pentru învățare, inclusiv on-line se produce *atât prin crearea mediilor reale cât și virtuale și necesită atenție permanentă*.	*Ar fi de dorit ca motivarea să devină un lucru permanent și comun pentru toți actorii și managerii actului educațional și sub toate formele posibile, inclusiv ca automotivare din partea elevului.* ***Modalități:*** *stabilirea unor obiective clare (SMART), crearea unui mediu de învățare pozitiv, utilizarea tehnologiei interactive (platforme online), personalizarea învățării (învățare adaptivă), relevanța conținutului (legătura cu realitatea), feedback constructiv (feedback continuu), promovarea colaborării (activități de grup), flexibilitate (adaptabilitate), încurajarea auto-reflecției (jurnale de învățare). La fel, motivarea elevilor sa fie completată și cu abordarea trans/ interdisciplinară a conținuților mai ales la gimnaziu și liceu, prin crearea sarcinilor și activităților autentice de învățare, conținuturi apropiate de interesele și realitatea elevului, prin crearea sarcinilor necesare, utile și plăcute*
	• învățarea LS1 la nivelul propriu de dezvoltare al elevului;	• învățarea LS1 la nivelul propriu de dezvoltare al elevului se produce, *dar ar necesita unele diferențieri.*	*Ar fi necesar de luat în considerare abordările diferențiate a conținuturilor curriculare pe clase/niveluri prin crearea de sarcini și activități de învățare conform ritmului propriu al elevului/nivelului cu modele de sarcini/activități în Ghidul de implementare a curriculumului dar și în cadrul unui eventual Ghid la manual.*

3.2. Subcompartimentul II - ***Centrarea pe formarea graduală și pe etape a competențelor generale și specifice.***

Al doilea subcompartiment evidențiază importanța unei construcții progresive și coerente a învățării, așa cum, în predarea limbilor străine, competențele nu se formează instantaneu, ci necesită o dezvoltare etapizată, adaptată nivelului de vârstă și de pregătire al elevilor. Monitorizarea atentă a acestui proces permite ajustarea obiectivelor și intervențiilor didactice în funcție de nivelul real de achiziție a competențelor. Această abordare sprijină nu doar acumularea de cunoștințe, ci și transferul lor în contexte variate, funcționale și autentice, permite o evaluare clară a progresului, bazată pe repere formative bine definite. În ansamblu, centrarea pe formarea graduală a competențelor asigură fundamentul unei educații lingvistice solide și orientate spre rezultate durabile. Iată unele sugestii remarcate de CDM la acest subcompartiment privitor la CLS1 în funcție.

Tabelul 2. Sugestii la subcompartimentul II.

Nr. d/o	Prevederile conceptuale ale curriculumului scris la LS1: indicatori	Fixarea restricțiilor/ viziunilor, dificultăților	Comentarii/ explicații, sugestii de diminuare a dificultăților
2.	*Centrarea pe formarea graduală și pe etape a competențelor generale și specifice* (unităților de competențe) *disciplinei LS1*:		
	• asigurarea coerenței între competențele transversale, interdisciplinare și specifice LS1 prin proiectarea didactică de lungă durată și scurtă durată (a unităților de învățare);	• asigurarea coerenței între competențele transversale, interdisciplinare și specifice LS1 prin proiectarea didactică de lungă durată și scurtă durată (a unităților de învățare) are loc, *dar ar fi și unele sugestii.*	*Sugestiile ar fi ca să propunem mai mult decât 2 proiecte interdisciplinare, în care scop ar fi nevoie de mărit numărul de ore la ciclul de gimnaziu și de sugerat autorilor de manuale de la toate limbile sa propună modele de proiecte trans/interdisciplinare, ce ar contribui și la motivarea de învățare a LS.*
	• corelarea obiectivelor operaționale ale lecțiilor la LS1 cu unitățile de competență și cu nivelurile de cunoaștere, aplicare, înțelegere (A1, A2, B1) din perspectivă situațională;	• corelarea obiectivelor operaționale ale lecțiilor la LS1 cu unitățile de competență și cu nivelurile de cunoaștere, aplicare, înțelegere (A1, A2, B1) din perspectivă situațională are loc, *dar nu suficient.*	*S-ar dori mai multă corelare între manual ca sursă de bază și curriculum, mai ales în cazul în care modelele de proiecte de lungă durată să fie propuse chiar de către autorii de manuale la LS1 care ar trebui să fie (măcar unul în echipă!) și autori de Curriculum la LS1 sau să participe la dezbaterile/ formările naționale pe noua generație de CLS1.*

	• orientarea activităților de învățare, sarcinilor didactice, exercițiilor la lecțiile de LS1 spre formarea de competențe conform nivelurilor *CECRL* (A1, A2, B1);	• orientarea activităților de învățare, sarcinilor didactice, exercițiilor la lecțiile de LS1 spre formarea de competențe este conformă nivelurilor *CECRL* (A1, A2, B1), *întrucât chiar și manualele, apărute după, sunt pentru prima dată în sistemul educativ național conforme nivelurilor /subnivelurilor CECRL.*	*E nevoie ca atât la LS1, dar mai ales la LS2, să fie mai multă claritate între autorii de manuale privind sincronizarea intre niveluri/subniveluri și clase în cadrul manualelor și pentru mai mult echilibru la nivel de conținuturi lingvistice și tematice între LS1 - LS2.*
	• racordarea competențelor elevilor la nivelurile de performanță lingvistică conform noilor completări la CECRL (2018);	• racordarea competențelor elevilor la nivelurile de performanță lingvistică conform noilor completări la *CECRL* (2018) are loc, *dar nu e suficientă.*	*Racordarea nu poate fi suficientă, întrucât și CLS1 (2018/2020) și CECRL VC (2018) au apărut în același timp, ceea ce a îngreuiat efortul autorilor de CLS1 să se armonizeze. Mai mult, a apărut și CECRL VC (2020), fapt ce necesită pentru noua echipă de CLS1 să țină cont de toate noutățile CECRL VC (2018-2020) : noua competență plurilingvă și pluriculturală, activitatea de mediere mult mai desfășurată, abordarea textului literar.*
	• aplicarea competențelor la LS1 într-o varietate de contexte tematice și scopuri funcționale, nu doar pe abilități izolate	• aplicarea competențelor la LS1 într-o varietate de contexte tematice și scopuri funcționale are loc nu doar pe abilități izolate, dar poare fi ameliorată	*Ameliorarea poate fi obținută prin varierea sarcinilor/activităților și produselor școlare recomandate conform nivelurilor/claselor, inclusiv cu diferențiere produselor în obligatorii și opționale. Mai mult, contextele și situațiile trebuie să fie autentice.*

3.3. Subcompartimentul III - *Centrarea pe învățarea activă/ interactivă*

În contextul transformărilor rapide ale societății contemporane, învățarea activă și interactivă a devenit un pilon esențial al procesului educațional, oferind elevilor oportunități reale de a se implica, explora și construi cunoștințe în mod autonom și co-

laborativ. Această abordare presupune o schimbare de paradigmă, în care elevul nu mai este un receptor pasiv al informației, ci un participant activ, angajat în procesul propriei formări. Importanța învățării interactive crește constant în peisajul atât în spațiul educativ moldav, cât și în cel european modern, deoarece aceasta favorizează gândirea critică, comunicarea, colaborarea și adaptabilitatea – competențe esențiale pentru secolul XXI. Adoptarea unor strategii didactice centrate pe activitate și interacțiune răspunde nevoii de a face procesul de învățare mai relevant, mai captivant și mai eficient pentru elevi. Într-o lume în care informația este accesibilă instantaneu, accentul cade tot mai mult pe modul în care aceasta este înțeleasă, aplicată și discutată, iar învățarea activă și interactivă joacă un rol central în acest demers. Care sunt recomandările majore ale CDM la acest subiect legat de CLS1 în funcție?

Tabelul 3. Sugestii la subcompartimentul III.

Nr. d/o	**Prevederile conceptuale ale curriculumului scris la LS1: indicatori**	**Fixarea restricțiilor / viziunilor, dificultăților**	**Comentarii / explicații, sugestii de diminuare a dificultăților**
3.	*Centrarea pe învățarea activă / interactivă*:		
	• elevii la lecțiile de LS1 se află în situații de permanentă învățare/ activitate;	• elevii la lecțiile de LS1 se află în situații de permanentă învățare/ activitate, *dar acest proces poate fi mai efectiv.*	*Ar fi de îmbogățit/revăzut abordarea individualizată/diferențiată și numărul de ore mai mare pentru a reuși mai ales în cazul LS învățarea activă și interactivă. Exemple de activități interactive (folosirea jocurilor de rol, a dezbaterilor sau a simulărilor de situații reale), de tehnologii educaționale (utilizarea aplicațiilor și platformelor online, quiz-uri sau activități de învățare colaborativă), proiectele de grup prin utilizarea limbii străine (prezentări sau pliante), feedbackul constant pentru încurajarea autoevaluării și progresului, învățarea bazată pe teme interesante și relevante, care să stimuleze curiozitatea și dorința de a învăța, exerciții de comunicare (dialoguri și conversații în grupuri mici pentru a le îmbunătăți abilitățile de exprimare și a-i face să se simtă confortabil), crearea unui mediu de învățare pozitiv, varietatea în metodele de predare (metodele vizuale, auditive și kinestetice pentru a acoperi stilurile diferite de învățare ale elevilor).*

	• asigurarea învățării active la LS1 prin aplicarea formelor și metodelor moderne: studiu de caz, branstorming-ul, rezolvarea situațiilor-problemă, cercetare, lucru în echipe etc.;	• asigurarea învățării active la LS1 are loc prin aplicarea formelor și metodelor moderne: studiu de caz, branstorming-ul, rezolvarea situațiilor-problemă, cercetare, lucru în echipe etc., *dar care poate fi și mai eficientă*	*Învățarea prin proiecte (lucrul în grupuri), tehnologia în educație (aplicații și platforme online (de exemplu, Duolingo, Quizlet), jocuri educaționale (jocuri de vocabular, jocurilor de rol sau a quizurilor), învățarea bazată pe probleme (situații reale sau studii de caz care necesită utilizarea limbii străine pentru a găsi soluții, stimulând astfel gândirea critică și colaborarea), metode comunicative (conversații, dezbateri și discuții în grupuri mici), învățarea colaborativă (împărțirea elevilor în echipe pentru a rezolva sarcini comune), flipped classroom (învățarea inversată), evaluarea continuă (metode variate de evaluare, precum portofolii, prezentări sau autoevaluări).*
	• asigurarea și promovarea interactivității ca activitate permanentă la LS1, inclusiv prin discuții și conversații on-line (povestiri, postere, chaturi, bloguri, forumuri);	• asigurarea și promovarea interactivității ca activitate permanentă la LS1 are loc, inclusiv prin discuții și conversații on-line (povestiri, postere, chaturi, bloguri, forumuri), dar pot fi și extinse.	*Ar putea fi extinse activitățile online pregătite pe etape (discuții pe forum, blog, proiecte...), prin parteneriate intre școli/ licee și prin elaborarea de produse comune (scriere creativă, reviste , brosuri, ghiduri etc.)*
	• asigurarea și promovarea medierii (reformulare, parafrazare, traducere, sinteză) ca activitate importantă la LS1 în funcție de nivelurile *CECRL*;	• asigurarea și promovarea medierii (reformulare, parafrazare, traducere, sinteză) ca activitate importantă la LS1 în funcție de nivelurile *CECRL* are loc, dar încă modest.	*Asigurarea și promovarea medierii ca noutate conform CECRL VC (2018) și mai ales CECRL VC (2020) nu a fost suficientă din cauza coincidenței temporale a publicării acestor documente (2018), de unde și absența medierii la primar și nevoia de extins prin activități si mijloace de mediere, mai ales prin diferențiere conform nivelurilor CECRL (2018/2020)/ claselor/treptelor.*

3.4. Subcompartimentul IV - ***Orientarea spre interdisciplinaritate a unităților de conținuturi actuale pentru elevi***

Într-o lume marcată de complexitate și interconectare, orientarea spre interdisciplinaritate în proiectarea unităților de conținut devine esențială pentru formarea unei gândiri flexibile și aplicate. Prin abordări interdisciplinare, elevii au oportunitatea de a înțelege mai profund realitatea, depășind granițele rigide ale disciplinelor tradiționale și făcând conexiuni între cunoștințe din domenii variate. Această perspectivă pentru sistemul educativ național favorizează dezvoltarea competențelor transversale, precum gândirea critică, rezolvarea de probleme și creativitatea, toate extrem de valoroase în contextul actual. În plus, unitățile de conținut construite interdisciplinar devin mai relevante pentru viața cotidiană a elevilor, stimulând motivația și implicarea acestora în procesul de învățare. Astfel, școala nu doar transmite informații, ci oferă un cadru coerent și integrat pentru formarea unor elevi capabili să înțeleagă lumea în ansamblul ei. CDM au exprimat si aici o serie de sugestii sau comentarii privitor la CLS1 în funcție.

Tabelul 4. Sugestii la subcompartimentul IV.

Nr. d/o	Prevederile conceptuale ale curriculumului scris la LS1: indicatori	Fixarea restricțiilor/ viziunilor, dificultăților	Comentarii/ explicații, sugestii de diminuare a dificultăților
4.	*Orientarea spre interdisciplinaritate a unităților de conținuturi actuale pentru elevi*:		
	• unitățile de conținuturi la LS1 sunt conforme particularităților de vârstă și de învățare ale elevilor;	• unitățile de conținuturi la LS1 sunt conforme particularităților de vârstă și de învățare ale elevilor, *dar pot fi îmbogățite.*	*Chiar dacă unitățile de conținuturi la LS1 sunt conforme particularităților de vârstă și de învățare ale elevilor, ar fi nevoie de diferențiere si individualizare mai ales în manuale si mai ales conform noilor cerințe ale CECRL VC (2018/2020) prin revizuirea/completarea/ extinderea acestora spre alte discipline.*
	• unitățile de conținuturi la LS1 sunt actuale, atractive, utile și necesare pentru elevi;	• unitățile de conținuturi la LS1 sunt actuale, atractive, utile și necesare pentru elevi, *dar pot fi îmbunătățite*.	*Ar fi de dozat conținuturile tematice la nivel de actualitate, atractivitate, utilitate și necesitate, conform vârstei/nivelurilor CECRL prin diferențiere de la primar la gimnazial apoi la liceu (de raționalizat numărul de ore la mediile tematice de la primar prin revizuirea orelor acordate mediilor personal, familial, școlar cu fa-*

			vorizarea mediilor cultural şi social), mai ales, prin organizarea de sinergii metodologice ale autorilor de manuale, apoi cu autorii de curricula la LS1 si cu profesori practicieni. *Ar fi de extins, mai ales manualele, cu sarcini adecvate şi cu creditarea acestor abilitaţi de la primar la gimnazial si prin variere de saricni/activităţi/produse cu caracter interdisciplinar.*
	• unităţile de conţinuturi la LS1 sunt orientate spre discipline conexe (limba română, LS2, istoria, geografia etc.);	• unităţile de conţinuturi la LS1 sunt orientate spre discipline conexe (limba română, LS2, istoria, geografia etc.), *dar pot fi ameliorate.*	*E de dorit ca unităţile de conţinuturi la LS1 să fie reactualizate şi recorelate pe trepte, niveluri, clase, inclusiv cu teme legate de alte discipline*

3.4. Subcompartimentul V - *Evaluarea eficientă şi motivantă a rezultatelor învăţării.*

Aşa cum ştim, evaluarea reprezintă o componentă esenţială a procesului educaţional, având un rol decisiv nu doar în măsurarea progresului, ci şi în orientarea învăţării şi în stimularea motivaţiei elevilor. O evaluare eficientă nu se limitează la cuantificarea cunoştinţelor, ci oferă feedback clar, constructiv şi relevant, care sprijină dezvoltarea continuă a competenţelor. Atunci când este concepută ca parte integrantă a învăţării, evaluarea devine un instrument de încurajare şi autoreflecţie, contribuind la formarea unei atitudini pozitive faţă de învăţare. Mai mult, o evaluare motivantă pune accent pe progresul individual, valorizează efortul şi stimulează autonomia, înlocuind frica de eşec cu dorinţa de îmbunătăţire. Astfel, rolul evaluării se transformă: dintr-un simplu verdict, într-un proces formativ, orientat spre susţinerea reuşitei fiecărui elev. Aducem câteva sugestii importante si la acest subiect legat de CLS1 predat.

Tabelul 5. Sugestii la subcompartimentul V.

Nr. d/o	**Prevederile conceptuale ale curriculumului scris la LS1: indicatori**	**Fixarea restricţiilor/ viziunilor, dificultăţilor**	**Comentarii/ explicaţii, sugestii de diminuare a dificultăţilor**
5.	*Evaluarea eficientă şi motivantă a rezultatelor învăţării:*		

	• asigurarea evaluării inițiale, formative și finale la LS1;	• asigurarea evaluării inițiale, formative și finale la LS1 are loc, *dar e nevoie de reconsiderări/ redimensionări.*	*De revizuit metodologia evaluării criteriale prin descriptori la ciclul primar pentru a include și LS1, dar ar fi de dorit ca evaluarea inițială să fie doar la început de treaptă, iar evaluarea sumativă să fie propusă la final de fiecare unitate de învățare. Manualele să țină cont de unitățile de competență și sub/nivelurile CECRL VC (2018-2020) și să fie adaptate la cele 4 activități de producere, de receptare, de interacțiune și de mediere.*
	• diversificarea evaluării în raport cu diferite categorii de copii, inclusiv cu CES;	• diversificarea evaluării ar loc în raport cu diferite categorii de copii, inclusiv cu CES, *dar necesita mai multe specificații.*	*De propus evaluarea în cadrul proiectelor unde este mai puțin stresantă, de asigurat corelația dintre conținuturile predate și conținuturile evaluate. La LS copiii cu CES ar putea fi integrați mai ales în mod diferențiat și conform gradului de severitate al diagnozei în virtutea nevoii de exploatare maximă, mereu deficitară, a timpului la ora de LS în intenția de a asculta și implica în activați toată clasa/grupul.*
	• efectuarea evaluării în situații/contexte imprevizibile (conform nivelului B1).	• efectuarea evaluării are loc și în situații/ contexte imprevizibile (conform nivelului B1), *dar necesită încă explicații și completari.*	*Evaluările imprevizibile pot fi propuse la LS, mai ales pentru evaluările orale, prin simulări de conversații (situații neprevăzute, discuții la telefon sau întâlniri informale, reacții spontane), studii de caz (scenarii reale sau fictive cu utilizarea LS), activități de brainstorming (sesiuni de colaborare, discuții), jocuri de rol (crearea unor situații imprevizibile cu jocuri de diverse roluri), feedback în timp real (evaluarea spontană a reacțiilor în cadrul discuțiilor sau a activităților de grup în context dinamic și adaptabil).*
	• promovarea sistematică și echilibrată a tuturor formelor de evaluare (orală/scrisă/ on-line) a competentelor la LS1;	• promovarea sistematică și echilibrată a tuturor formelor de evaluare (orală/ scrisă/ on-line) a competențelor la LS1 are loc.	*Formele de evaluare (orală/scrisă), mai ales on-line, a competențelor la LS1 pot fi extinse la nivel de manual și caiet de evaluări prin activități și produse școlare adecvate. E necesară diversificarea metodelor de evaluare: integrarea evaluărilor orale, scrise și online în curriculum, evaluarea continuă pentru a urmări progresul elevilor și a oferi feedback constant,*

			proiecte și prezentări, teste online, prin utilizarea platformelor digitale pentru a realiza teste de vocabular și gramatică cu evaluarea rapidă și eficientă a cunoștințelor, evaluarea colaborativă, prin încurajarea evaluării între colegi (peer assessment) în activități orale sau scrise, promovând astfel implicarea și responsabilitatea comună, reflecție și autoevaluare, prin încurajarea elevilor să își evalueze propriile competențe și progrese, feedbackul diversificat (adaptat pentru fiecare tip de evaluare, ajutând elevii să înțeleagă unde pot îmbunătăți și cum pot aplica sugestiile primite).

Concluzii.

Monitorizare reușită a corespondenței dintre *CLS1 scris* și *CLS1 predat* în baza *Registrului* a condus spre remarcarea mai multor aspecte ale procesului curricular și ale performanțelor elevilor :

✓ A fost important de analizat *progresul elevilor* în ceea ce privește atingerea finalităților educaț[ionale exprimate în termeni de competențe comunicative langajiere conform *CECRL VC* deja citat. Aceste progrese pot fi evaluate și dovedite prin teste, examene sau evaluări informale.

✓ A fost constatată nevoia de a evalua periodic *relevanța și actualizarea materialului didactic* pentru ca *CLS1* să fie un document de politici educaționale eficient pentru a răspunde nevoilor și intereselor elevilor.

✓ A fost stabilit faptul că materialele didactice și resursele utilizate *sunt în mare parte adecvate și relevante* pentru contextul actual și sistemul educativ moldav, inclusiv pentru învățarea prin metode moderne, cum ar fi tehnologia, prin *adaptabilitatea metodelor* la diversitatea elevilor, ținând cont de ritmul de învățare și de stilurile de învățare individuale, ceea ce a contribuit efectiv și la *motivația elevilor* pentru învățarea limbii străine.

✓ A fost apreciată prin monitorizarea *CLS1 implicarea profesorilor și a elevilor în procesul de învățare,* ceea ce a evidențiat gradul de activitate al profesorilor în procesul educativ, precum și colaborarea acestora cu elevii pentru a asigura un învățământ de calitate.

✓ A fost remarcată la toate treptele școlare *eficiența evaluărilor* și subliniat faptul ca acestea să fie corecte, transparente și să reflecte progresul real al elevilor, or, doar o monitorizare reușită poate sublinia dacă instrumentele de evaluare sunt adecvate și eficiente în măsurarea sistemului de competențe langajiere la limba străină.

✓ A fost formulată ca și concluzie importantă nevoia *formării și dezvoltării continue a profesorilor* pentru a se asigura că aceștia sunt la curent cu cele mai bune practici educaționale și cu noile abordări în predarea limbilor străine.

Constatările obținute postmonitorizare trebuie să servească drept punct de reper pentru elaborarea celei de-a V-a generație de curricula la LS1, oferind informații valoroase despre eficiența actualului *CLS1* prin evidențierea atât a punctelor forte, cât și a celor slabe. Aceste concluzii vor fi transmise noii echipe de conceptori și dezvoltatori de *CLS1* din cadrul ministerului de resort și vor permite luarea unor decizii informate pentru îmbunătățirea calității noilor *CLS1*, a manualelor și altor auxiliare curriculare, a procesului de predare-învățare-evaluare per ansamblu. În acest mod, sugestiile exprimate vin în sprijinul elaborării unui nou *CLS1* mai eficient, capabil să sprijine dezvoltarea competențelor la limba străină într-un mod relevant, coerent și sustenabil.

Referințe:

1. GUȚU, I. Expériences curriculaires moldaves: modernité et actualisation. In : *Actele Conferinței științifice internaționale « Știința politică în Republica Moldova : Realizări și perspective. Atelierul 5. Bazele lingvistice ale optimizării procesului de predare-învățare a limbilor străine de sepcialitate.* Chișinău, 15-16 octombrie 2010. Chișinău : CEP USM, 2010, p. 65-71.
2. GRÎU, N., GUȚU, I. et alii. (experți). Raportul de sinteză a evaluării curriculumului la LIMBI STRĂINE. In: POGOLȘA, L., CRUDU, V. (coord.). *Evaluarea curriculumului național în învățământul general. Studiu.* MECC, IȘE. Chișinău : 2018, p. 298-31.
3. GUȚU, I., LUNGU, S., CHIRIAC, N. Metodología și instrumentarul monitorizării curricula la limba străină: etapizări și strategii, In : *Probleme de lingvistică, traducere și studii literare*, Materialele Conferinței științifice naționale in honorem professoris Iraida Condrea. Chișinău, USM, 25 octombrie 2024. Chișinău: [S. n.], 2024 (CEP USM), p.140-153.
4. GUȚU, I. Dimension qualitative de l'évolution curriculaire du système d'enseignement moldave : quelle approche pour la didactique du français ? In: A. Proscolli, C. Nikou et S. Tsakagiannis (coord.), *Regards croisés sur la place du français dans des sociétés en mutation*, Actes du 3e congrès européen de la FIPF, Athènes, 4 au 8 septembre, 2019. Athenes : Presses de l'Université nationale et capodistrienne d'Athènes. Association des Professeurs de Français f.u.-Grèce, 2021, p. 644-653.
5. GUȚU, V., ȚURCANU, C., ȘEVCIUC, M. *Monitorizarea curriculumului școlar : concept și metodologie.* Chișinău : CEP USM, 2024
6. GUȚU, I. (coord.), GUȚU, I., MUNCA-AFTENEV, D. et alii (autori). *Învățământul primar. Curriculum National. Limba străină I. Curriculumul disciplinar. Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar*. Chișinău : MECC, 2018
7. CUTASEVICI, A. [et al.] (coord.), GUȚU, V., GUȚU, I. (exp. coord.), MUNCA-AFTENEV, D. (coord.) [et al.]. *Limba străină : Curriculum național : Clasele 5-9 : Curriculum disciplinar : Ghid de implementare* / Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. Chișinău : Lyceum, 2020 (F.E.-P. „Tipografia Centrală"). – 156 p.
8. CUTASEVICI, A. [et al.] (coord.), GUȚU, V., GUȚU, I. (exp. coord.), MUNCA-AFTENEV, D. (coord.) [et al.]. *Limba străină : Curriculum național : Clasele 10-12 : Curriculum disciplinar : Ghid de implementare* / Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. - Chișinău : Lyceum, 2020, (F.E.-P. „Tipografia Centrală"), 128 p.
9. *Strategia de dezvoltare „Educația 2030" (2023)* - https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-02-nu-900-mec-2022_1.pdf, 2023
10. GUȚU, V., BUCUN, N., GHICOV, A. [et al.] ; coord. *Cadrul de referință al curriculumului național.* Min. Educației, Culturii și Cercet. al Rep. Moldova. Chișinău : Lyceum (F.E.-P. "Tipografia Centrală"), 2017

11. STENHOUSE, L. *An Introduction to Curriculum Research and Development*, London : Heinemann, 1975
12. SCRIVEN, M. *Evaluation thesaurus* (4th ed.). Newbury Park: Sage Publications, 1991
13. BLOOM, B. Taxonomy of Educational Objectives. The Classification of Educational Goals, apud: TIMOTHY L. J. FERRIS. Bloom's Taxonomy of Educational Objectives: A Psychomotor Skills Extension for Engineering and Science Education. In : *The International Journal of Engineering Education.* Ed. Vol. 26, No. 3, TEMPUS Publications, 2010, p. 699–707.
14. BOUD, D., & FALCHIKOV, N. *Rethinking Assessment in Higher Education*. Routledge, London and New York, 2007
15. GRUNDY, S. *Curriculum: Product or Praxis*. University of New England, USA, 1987
16. WISNIEWSKI, B., ZIERER, K., HATTIE, J. The Power of Feedback Revisited: A Meta-Analysis of Educational Feedback Research. In : *Frontiers in Psychology*, 22 January 2020, Sec. Educational Psychology, Volume 10, 2019, p.1-14.
17. LITTLEWOOD, W. The Task-Based Approach: Some Questions and Suggestions. In: *ELT Journal*, 58, 2004, p. 319-326.
18. HUBBARD, P., JONES, H., THORNTON, B., & WHEELER, R. *A training course for TEFL.* Oxford: Oxford University Press, 1983
19. BYRAM, M. The Common (European) CEFR of Reference - teaching foreign languages, mediation and intercultural competence. In : *Annual Review of English Learning and Teaching*, V. 16, Mar 8, 2012
20. KOHONEN, V. Developing the European language portfolio as a pedagogical tool for advancing student autonomy. In : KARLSSON, L., KJISIK, F. and NORDLUND, J. (eds), *All together now. Papers from the Nordic conference on autonomous language learning*. Helsinki: University of Helsinki Language Centre, 2011, p. 20 – 44

Notă: Articolul a fost elaborat în cadrul Subprogramului (2024-2027) "Teoria și metodologia monitorizării și dezvoltării continue și ciclice a curriculumului școlar", cifrul 01.14.01, din cadrul Centrului de Cercetări Științifice "Politici educaționale și sociale" al Universității de Stat din Moldova.